

Porin Satama Oy

Mäntyluodon laiturihanke, Pori

Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Yhteysviranomaisen hankkeesta vastaavalle antama lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta perustuu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, jäljempänä YVA-laki) 18 §:ään.

Arviointimenettelyn yhteysviranomaisena toimii Lupa- ja valvontavirasto.

1 Hanketiedot

1.1 Hankkeen perustiedot

Mäntyluodon laiturihanke, Pori.

Hankkeesta vastaava on Porin Satama Oy. Hankkeesta vastaavan konsulttina ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on toiminut Ecobio Oy.

1.2 Hankkeen ja sen vaihtoehtojen kuvaus

Porin satamaan suunnitellaan Porin Merituulikeskusta. Osana Merituulikeskusta Mäntyluotoon suunnitellaan uutta laituria, joka mahdollistaa suurten merituulivoimakomponenttien kokoamisen laiturin edustan kenttäalueella sekä jack up -asennusalueen kiinnittämisen laituriin. Hankealue sijaitsee Porin kaupungissa Meri-Porin alueella Yyterinniemen pohjoiskärjessä Kokemäenjoen suiston ja Porin edustan saariston läheisyydessä.

Suunniteltavaan laituriin tulee kolme laituripaikkaa ja niiden taakse kenttäalue. Laiturialueen pituus on noin 730 metriä ja se korvaa vanhaa laituria noin 600 metriä. Hankkeeseen liittyy ruoppaus- ja läjitystöitä. Ruopattavat massat käytetään soveltuvin osin laiturirakenteen täyttöön ja osa läjitetään läheisille läjitysalueille.

YVA-menettelyn arvioidaan valmistuvan vuonna 2026, jonka jälkeen hankkeelle haetaan tarvittavat luvat. Rakentamisen arvioidaan alkavan vuoden 2027 loppupuolella ja laituri kenttäalueineen voidaan ottaa käyttöön vuonna 2029.

Hankkeen vaihtoehdot

Laituri ja sen taakse tuleva kenttäalue sisältyvät alla esitettyihin vaihtoehtoihin. YVA-menettelyssä vertaillaan eri ruoppausmäärien ja läjityspaikkojen ympäristövaikutuksia. Ruoppausvaihtoehdot ovat:

- **VE0:** Hanketta ei toteuteta
- **VE1:** Rakennettavien laiturien 3, 4 ja 5 edusta ruopataan kokonaisuudessaan 12 metrin kulkusyvytyteen. Ruopattavien tai louhittavien massojen määrä 1 000 000 m³, josta noin 400 000 m³ läjitetään.

- **VE2:** Rakennettavan laiturin edusta ruopataan laiturin 3 edessä 12 metrin ja laiturien 4 ja 5 edessä 10 metrin kulkusyvyyteen. Ruopattavien tai louhittavien massojen määrä noin 850 000 m³, josta noin 400 000 m³ läjitetään.

Lisäksi ruoppausmassojen läjitykseen on kaksi vaihtoehtoa, jotka voivat tulla kyseeseen kummassa tahansa ruoppausvaihtoehdossa:

- **LVE1:** 400 000 m³ ruoppausmassoja läjitetään mereen pengerrettävälle läjitysalueelle telakan pohjoispuolella. Kaikkein pilaantuneimmat massat stabiloidaan.
- **LVE2:** 400 000 m³ ruoppausmassasta osa läjitetään telakan läjitysalueelle ja osa mereen pengerrettävälle läjitysalueelle telakan pohjoispuolella. Kaikkein pilaantuneimmat massat kuljetetaan pois luvanvaraiselle jätteenkäsittelylaitokselle.

Tarkempi kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehdoista on esitetty arviointiohjelmassa.

2 Ympäristövaikutusten arviointimenettely

2.1 Arviointiohjelman vireilletulo

Hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen tekemän YVA-lain 13 §:ssä tarkoitetun päätöksen perusteella (Päätös 17.10.2025, VARELY/4884/2025).

Arviointiohjelma on tullut vireille 19.2.2026, kun hankkeesta vastaava on toimittanut Lupa- ja valvontavirastoon Mäntyluodon laiturihanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma).

2.2 Ennakkoneuvottelu sekä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja muiden menettelyiden yhteensovittaminen

Yhteysviranomainen on järjestänyt YVA-lain 8 §:ssä tarkoitetun ennakkoneuvottelun 9.2.2026 edistämään muun muassa hankkeen vaatimien arviointi-, suunnittelu- ja lupamenettelyjen kokonaisuuden hallintaa, sekä hankkeesta vastaavan ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa. Ennakkoneuvotteluun osallistuivat hankkeesta vastaavan, konsultin ja Lupa- ja valvontaviraston edustajien lisäksi Museovirasto, Satakunnan museo, Porin kaupunki ja Lounais-Suomen Elinvoimakeskus.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hanke yhteensovitetään kaavoitusmenettelyn kanssa. Suhdetta yleiskaavaan ja maakuntakaavaan arvioidaan myös vireillä olevassa ja Porin kaupungin kaavoituskatsauksessa tunnistetussa asemakaavan muutosprosesseissa.

Yhteysviranomainen toteaa, että hankkeesta tai suunnitelmasta vastaavan on selvitettävä luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:n mukaisen Natura-arvioinnin tarpeellisuutta aina, kun toiminnalla voi olla yksin tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa merkittäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteisiin. Arviointiohjelmassa esitetään, että merialueelle pengerrettävän läjitysalueen vaikutukset

Preiviikinlahden (FI0200080 ja FI0200151) ja Kokemäenjoen suiston (FI0200079) Natura-alueisiin arvioidaan YVA-menettelyn yhteydessä.

2.3 Arviointiohjelmasta tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomaisen tiedotti arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä pidosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 27.2.–30.3.2026. Kuulutus julkaistiin Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla www.lvv.fi > Ajankohtaista. Tieto kuulutuksesta lähetettiin Porin kaupungille julkaistavaksi kuntalain (410/2015) 108 §:n mukaisesti. Lisäksi arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä pidosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen tiedotettiin Satakunnan Kansa Länsi-Suomi –lehdessä 27.2.2026 julkaistulla lehti-ilmoituksella.

Arviointiselostukseen on voinut tutustua kuulemisaikana:

- Ympäristöhallinnon verkkopalvelussa osoitteessa www.ymparisto.fi/Porin-Sataman-Mantyluodon-laiturihanke-Pori-YVA
- Porin kaupungin asiakaspalvelussa (Yrjönkatu 6, 28100 Pori)
- Porin Pääkirjastossa (Gallen-Kallelankatu 12, 28100 Pori)

Arviointiohjelman yleisötilaisuus järjestettiin torstaina 5.3.2026 klo 17.00–19.00 Mäntyluodon sataman pääporttialueen hallintorakennuksessa. Tilaisuuteen oli mahdollisuus osallistua myös etäyhteydellä.

3 Arviointiselostuksesta annetut lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomaisen pyysi lausunnot arviointiohjelmasta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiohjelmasta toimitettiin yhteysviranomaiselle 11 lausuntoa ja 5 mielipidettä. Lausunnon antoivat seuraavat viranomaiset: Liikenne ja viestintävirasto Traficom, Lounais-Suomen elinvoimakokeskuksen kalatalousviranomaisen sekä liikenneosasto, Luonnonvarakeskus LUKE, Metsähallitus, Museovirasto, Satakunnan Museo, Satakunnan pelastuslaitos, Satakuntaliitto, Turvallisuus ja kemikaalivirasto TUKES ja Väylävirasto. Mielipiteen antoivat seuraavat tahot: Porin kalatalousalue, Porin lintutieteellinen yhdistys, Reposaaari-yhdistys ry ja Puhtaan meren puolesta ry. Lisäksi mielipiteen antoi yksi yksityishenkilö.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys lausuntojen ja mielipiteiden keskeisestä sisällöstä. Lausuntopyyntö ja lausunnot löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/Porin-Sataman-Mantyluodon-laiturihanke-Pori-YVA. Verkkopalvelussa julkaistuista lausunnoista on poistettu henkilötiedoiksi katsotut sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n mukaiset tiedot.

Yhteenveto lausunnoista

Vaikutukset pintavesiin

Lausunnoissa kehoitetaan kiinnittämään erityistä huomiota pintavesien arviointiin, mukaan lukien yhteisvaikutukset ja kumuloituvat vaikutukset muiden hankkeiden

kanssa. Arvioinnissa tulee hyödyntää virtausmallia ja ulottaa vaikutusten arviointi Eteläselkää laajemmalle alueelle. Pintavesien osalta tulee huomioida myös Satakunnan maakuntakaavan koko maakuntakaava-alueita koskeva yleinen suunnittelumääräys liittyen vesien tilaan. Ruoppauksen yhteydessä ympäristöön saattaa levitä haitta-aineita. Haitta-aineiden leviämisen osalta nykytilan kuvausta on täydennettävä tiedoilla aiemmista selvityksistä ja seurannoista koskien ruoppauksen haitta-aineita. Ruoppauksen osalta on huomioitava yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa.

Vaikutukset kalastoon ja kalastukseen

Lausunnoissa tuodaan esille, että arviointiohjelmassa on tunnistettu vain Eteläselän alueelle kohdistuvat kalastovaikutukset. Vaelluskalat kulkevat kutuvaelluksellaan Etelä-Itämereltä Kokemäenjokea kohti Eteläselän, Kolpanlahden ja Pihlavanlahden kautta. Myös vaikutukset vaelluskaloihin on selvitettävä. Arviointiohjelmassa ei ole huomioitu Kokemäenjoen vaellussiikaa eikä nahkiaista. Arviointiselostuksessa tulee arvioida myös vaellussiikaan ja nahkiaiseen mahdollisesti kohdistuvia vaikutuksia ja niiden lieventämiskeinoja. Arviointiohjelmassa käsitellään suppeasti vedenalaisen rakentamismelun vaikutuksia. Rakennusaikaisen melun vaikutukset kalastoon tulee arvioida. Lisäksi todetaan, että Kokemäenjoen kalaväylä kulkee hankealueen pohjoispuolelta. Läjityksen laajennusalue on pieneltä osin päällekkäinen kalaväylän kanssa. Hankkeen vaikutukset kalaväylään ja sen toimintaan tulee selvittää.

Vaikutukset luonnonsuojelualueisiin

Hankealue sijoittuu Satakunnan viherrakenneselvityksessä tunnistetulle luonnon monimuotoisuuden ydinalueelle. Lausunnoissa korostetaan Meri-Porin olevan maakunnan ja koko Suomen merkittävimpiä luontoalueita etenkin linnustollisten arvojen näkökulmasta.

Lausunnoissa todetaan, että alueelle ovat tyypillisiä voimakkaat vedenkorkeuden vaihtelut ja niihin voi liittyä nopeita yleisestä virtaussuunnasta poikkeavia tilanteita. Veden noustessa myös virtaukset rannikolta Kokemäenjoen suiston suuntaan ovat mahdollisia. YVA-menettelyn yhteydessä on selvitettävä tarkemmin alueen virtauksia, jotta voidaan sulkea pois ruoppauksen aiheuttaman samennuksen ja haitta-aineiden leviäminen pengertien aukkojen kautta Kokemäenjoen suiston Natura-alueen suuntaan.

Pintavesivaikutusten kautta muodostuvat pitkälti myös hankkeen mahdolliset luontovaikutukset. Lausunnoissa esitetään, että hankkeen vaikutukset, yhteisvaikutukset tai kumuloituvat vaikutukset luontotyyppeihin ja muuhun vedenalaiseen luontoon voivat muodostua merkittäviksi ja vaikutukset tulee arvioida sillä laajuudella, johon hankkeen mahdolliset pintavesivaikutukset voivat ulottua. Hankkeen läheisyyteen sijoittuvat muun muassa Satakunnan maakuntakaavassa osoitetut Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet sekä Selkämeren kansallispuisto ja hankealueen välittömässä läheisyydessä sijaitseva merkittävä vedenalainen luontoalue (EMMA). Näiden alueiden suojeluperusteina ja merkittävinä luontoarvoina ovat pitkälti vedenalaiset luontoarvot.

Vaikutukset maankäyttöön ja kaavoitukseen

Lausuntojen mukaan hankkeen suunnittelussa on otettava huomioon voimassa olevien maakuntakaavojen ja kuntakaavojen tavoitteet ja lähialueelle sijoittuvat merkinnät kuten taajamatoimintojen alueet, kulttuuriympäristöt ja luonnonsuojelualueet sekä virkistys- ja matkailun merkinnät ja tarpeet sekä niihin kohdistuvat vaikutukset. Hankkeen vaikutusalueella maankäyttö on varsin pienipiirteistä ja vaikeasti yhteensovittavia toimintoja on paljon, joten suunnittelussa moninaisten vaikutusten arviointi ja tavoitteiden yhteensovittaminen on tärkeää. Hankkeen vaikutuksia maankäyttöön ja kaavoitukseen tulee harkita arvioitavaksi.

Lisäksi on huomioitava, että hankealue on altis merivesitulville. Satakunnan maakuntakaavan koko maakuntakaava-alueella koskee suunnittelumääräys tulvavaarasta, joka tulee ottaa hankkeessa huomioon.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen

Lausunnoissa todetaan, että virkistysalueiden lisäksi tulee huomioida hankkeen vaikutukset yleiseen virkistyskäyttöön, jota kohdistuu myös varsinaisten virkistysalueiden ulkopuolelle sekä vaikutukset vapaa-ajan kalastukseen ja veneilyyn.

Vaikutukset liikenteeseen

Lausunnoissa todetaan, että hankkeen vaikutukset läheisille maanteille tulee selvittää YVA-menettelyssä ottaen huomioon erityisesti läjitysalueen vaikutukset Reposaaressa maantiehen. Läjitysalue ei saa heikentää maantien liikenneturvallisuutta, haitata tienpitoa tai vaarantaa tien stabiliteettiä. Jatkosuunnittelussa on hyvä huomioida valmiit ja käynnissä olevat tiesuunnitelmat, kuten Mt 269 Mäntyluoto-Tahkoluoto jalankulku- ja pyörätien tiesuunnitelma.

Arviointiselostuksessa tulee selvittää kattavasti riittävät lähtötiedot huomioiden vaikutukset olemassa oleviin vesiväyliin ja niiden turvalliseen käyttöön sekä satamaliikenteen toimintaedellytyksiin. Myös muutokset alusten kulkureitteihin sekä vaikutukset alusliikenteen sujuvuuteen on selvitettävä huomioiden mahdolliset tarpeet väylägeometrian muutoksille. Tämän lisäksi on huomattava, että Mäntyluodon sataman nykyiset laituripaikat 6 ja 14–19 sijaitsevat ruopattavan alueen takana, jolloin vaikutuksia voi syntyä näille laituripaikoille suuntautuvaan meriliikenteeseen.

Vaikutukset kulttuuriperintöön ja maisemaan

Lausunnoissa todetaan, että suunnitelluilla läjitysalueilla, etenkin vaihtoehdolla LV1, maisemavaikutukset voivat olla huomattavia. Hankkeen vaikutuksista tulee laatia näkymäalueanalyysi sekä kattavasti valokuviiin sovitettuja havainnekuvia etenkin Reposaaressa kulttuuriympäristöön että keskeisiin kulkureitteihin nähden. Maisemavaikutuksia tulee arvioida arvoalueiden lisäksi myös ihmisten elinympäristön ja viihtyvyyden, matkailun ja virkistys- ja kalastuksen näkökulmasta.

Lausuntojen mukaan arviointiohjelman toteamusta, ettei vedenalaisen arkeologiseen kulttuuriperintöön kohdistuvia vaikutuksia arvioida olevan eikä niitä tulla arvioimaan, pidetään riittämättömänä. Hankealue sijaitsee merenkulun historian kannalta merkittävässä ympäristössä. Hankkeen täyttö- ja ruoppausaluetta ei ole inventoitu eikä siten ole käytettävissä tietoa vedenalaisen kulttuuriperinnön tilanteesta. Museovirasto

esitti ennakkoneuvottelussa kokousta hankkeesta vastaavan kanssa taustatiedon saamiseksi aiempien ruoppausten sijainnista ja laajuudesta. Kokousta ei ole pidetty, joten Museovirastolla ole käytettävissään tietoa aiempien ruoppausten sijainnista ja laajuudesta. Arviointiohjelmassa tulisi käydä ilmi, että Museoviraston kanssa arvioidaan vedenalaisen kulttuuriperinnön inventointitarvetta huomioiden aiemmat ruoppaukset ja tarvittaessa teetetään vedenalaisen kulttuuriperinnön inventointi sen selvittämiseksi, onko hankkeelle vaikutusta vedenlaiseen kulttuuriperintöön.

Ympäristöriskit ja poikkeustilanteet

Lausunnoissa pyydetään ottamaan huomioon, että Mäntyluodossa on kupari- ja nikkelikasteiden, kuparinikkelisulfidin sekä ferrosulfaatin varastointi- ja/tai käsittelytoimintaa sekä rikkihapposäiliö. Kohteiden merkittävimmät onnettomuusriskit liittyvät rikasteiden pölyämiseen. Suunnitellut selvitykset tulisi kohdentua todennäköisesti merkittäviin riskeihin, työmaaturvallisuuteen ja pelastustoimien saatavuuteen. YVA-menettelyn yhteydessä laaditut selvitykset tulee yhteensovittaa muihin turvallisuutta koskeviin menettelyihin. Arviointiselostuksessa tulee tunnistaa ruoppaus- ja läjitystoimintojen aikaiset riskit, kuten vedenlaadun mahdollinen kemikaalien vapautuminen pohjasedimenteistä, rakentamisen ja toiminnan vaikutukset pelastustiekäytäviin ja saavutettavuuteen ja rakentamisen aikaiset työmaavaiheen riskit, kuten tulityöt ja vaarallisten aineiden käsittely.

Yhteenveto mielipiteistä

Vaikutusalueen laajuus ja hankkeen vaihtoehdot

Ruoppausten ja läjitysten vaikutusten nähdään ulottuva laajemmalle, kuin hankkeessa on tunnistettu. Vaikutusalueen laajuus tulisi ulottua pintavesivaikutuksia arvioitaessa Eteläselkää laajemmalle alueelle. Myöskään luontovaikutusten arvioinnissa kilometrin etäisyys ei ole virtausolosuhteiden takia riittävä, kun arvioidaan sekä ruoppauksen ja merialueen pengertämisen vaikutuksia. Luontovaikutusten arvioinnissa tulisi arvioida myös vaikutukset Selkämeren kansallispuistoon. Lisäksi ihmisiin kohdistuvat vaikutukset ulottuvat kaikkialle Eteläselän vesistön rannikkoalueille ja osin myös Uniluotoa pidemmälle.

Mielipiteissä todetaan, että vaihtoehtojen muodostaminen on epäselvää ja sisältää merkittäviä puutteita. Vaihtoehtoista VE1 ja VE2 ei käy ilmi, mihin läjitysalueille sijoittamattomat ruoppaus- ja louhintamassat sijoitetaan. Myös läjitysvaihtoehtoihin liittyy epävarmuuksia, sillä pilaantuneiden massojen käsittelytapoja ei perustella eikä stabiloinnin sisältöä kuvata konkreettisesti. Läjitysvaihtoehtoissa ei myöskään määritellä mereen tai maalle läjitettävän sopimattoman jätteen määriä eikä sitä, miten vaarallinen, läjityskelvoton aines erotellaan ruoppausmassasta.

Vaikutukset pintavesiin

Mielipiteissä muistutetaan, että pintavesimuodostumisissa tulee saavuttaa vähintään hyvä tila tai vesienhoitosuunnitelmassa asetettu muu tilatavoite ja muistutetaan vesien tilan heikentämättömyysvaatimuksesta. Ruoppauksen vaikutukset virtaavan jokisuiston alueella ruopatessa tulee estää. Pelkkä kahmarikauha ei ole riittävä suojaustoimi.

Ruoppaus tulee tehdä suljettavalla ympäristökauhalla ja ennen ruoppaus- ja täyttötöiden aloittamista tulee hankealueen ympärille asentaa suojaverho ja varustaa suojaverhoon jäävä kulkuaukko kuplaverholla. Kesäaikaan ajoitettu ruoppaus on aiheuttaa eniten haittoja kasvillisuudelle ja pohjaeläimille.

Arviointiohjelmassa viitataan hankealueella tehtyyn sedimenttitutkimukseen, jonka mukaan sedimenttien haitta-ainepitoisuudet ylittävät tason 2 raja-arvot. Pitoisuuden ylittäessä tason 2, ruoppausmassan läjittäminen vapaaseen veteen on pääsääntöisesti kiellettyä. Kynnysarvon ylittäviä arseeni-, elohopea-, kupari-, lyijy- ja/tai nikkelpitoisuuksia todettiin kaikissa kokoomanäytteissä. Lisäksi havaittiin sulfidisavea, jonka läjittämisestä maalle syntyy happamia suotovesiä. Tämän kaltaisen ruoppausmassan läjittäminen aiheuttaa riskin sulfaattipitoisen ja vaarallisia aineita sisältävän suotoveden päätyminen jo nyt välttävissä tilassa olevalle suistoalueelle ja tyydyttävässä tilassa olevalle Selkämerelle. Ympäristölaatuormeja aineen pitoisuudelle pintavedessä tai kalassa ei saa ylittää. Ruoppaus- ja läjityshankkeet tulee toteuttaa ympäristön kannalta parhaita käytäntöjä (BEP) ja parasta käyttökelpoista tekniikkaa (BAT) hyödyntäen.

Vaikutukset kalastoon ja kalastukseen

Mielipiteessä huomautetaan, että kalatalousalue on julkisoikeudellinen toimija, jonka tehtävänä on laatia ja toimeenpanna alueen käyttö- ja hoitosuunnitelma (KHS). Suunnitelma sitoo myös viranomaisia, joiden tulee huomioida suunnitelmassa esitetyt kalavarojen hoitoa koskevat linjaukset (Kalastuslaki 379/2015, 23 §, 36–38 §, 40 §.). Tätä taustaa vasten on erittäin valitettavaa, että Porin kalatalousaluetta ei ole kutsuttu arviointiohjelman seurantaryhmään eikä seurantaryhmässä ole ollut yhtään kala-alan asiantuntijaa. Arviointiohjelman lähdeluettelon perusteella kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaa ei myöskään ole huomioitu arviointiohjelman laadinnassa.

Kalastoa ja kalastusta koskeva nykytilan kuvaus on arviointiohjelmassa erittäin yleisluontoinen ja suppea. Kalataloustarkkailuihin viitaten todetaan verkkokoekalastussaaliiden koostuvan pääosin ahvenesta ja särkikaloista. Verkkokoekalastus ei anna luotettavaa kuvaa esimerkiksi lohikalojen ja hauen esiintymisestä, vaan pyynti keskittyy juuri lämpimän veden kaloihin, kuten särkeen ja ahvenen.

Lisäksi mielipiteessä on tuotu esiin, ettei vaikutuksia kalastoon voida arvioida vain Eteläselän alueelta, vaan arviointi tulee ulottaa kattamaan kalaväylä Kokemäenjokeen saakka. Emokalapyynnin ja useiden Harjunpäänjoen kunnostustoimenpiteiden vuoksi alueelta löytyy vaikutusten arvioinnin tueksi seurantatietoa. Lisäksi tietoa on koottu mm. Kokemäenjoen vaellussiikojen akustinen merkintä -hankkeessa sekä Ankerioiden ylisiirto mereen -hankkeessa.

Vaikutuksia on suunniteltu arvioitavan aiempien tutkimusten ja kalastajien kanssa käytävän tiedonvaihdon perusteella. Haastatteluin ja esimerkiksi kirjanpitokalastuksella on vaikea saada riittävästi dataa, jos kalastajien odotetaan osallistuvan tiedon kokoamiseen pelkästään talkootyönä tai jos tiedustelut suoritetaan esimerkiksi parhaimman kalastussesongin aikaan. Arviointiohjelmassa esitetty ”tiedonvaihto

paikallisten kalastajien kanssa” ei kuvaa riittävällä tarkkuudella, millaista tietoa kerätään ja miten luotettavasti vaikutuksia voidaan tiedon perusteella arvioida.

Vaikutukset linnustoon

Mielipiteissä huomautettiin, että Porin saariston alue on useille vesilinnuille ja kahlaajille keskeinen pesimä-, sulkasato- ja muutonaikaisena levähdysalue, ja alueelta on runsaasti pitkäaikaista kansalaishavaintoaineistoa. Hankealueen kosteikko on yksi alueen parhaista kahlaaja- ja lokkilintujen esiintymispaikoista. Satamarakentamisen ja ruoppausmassojen läjityksen vaikutukset linnustoon ovat ennalta tiedossa ja merkittäviä. Läjitysainesten sijoittaminen suoraan lintujen pesimäalueille johtaa elinympäristöjen pysyvään menettämiseen, pesinnän estymiseen ja paikallisen pesimälajiston häviämiseen tai oleelliseen muuttumiseen. Arviointiohjelmasta suunnitelmasta puuttuvat selvitykset menetettyjen elinympäristöjen kompensoinnista, vaikka kyse on laajoista ja linnustollisesti poikkeuksellisen arvokkaista kosteikkobiotoopeista. Hankealueella on havaintoja esimerkiksi pikku-uikun, ruskosuohaukan, nokikanan, punasotkan ja törmäpääskyn pesinnästä.

Vaikutukset ihmisiin

Mielipiteissä tuodaan esiin, että koko hankealue on Reposaaressa asukkaiden yleisesti käyttämä virkistysalue. Veneily, vapaa-ajan kalastus ja muu harrastustoiminta kattaa koko hankkeen vaikutusalueen. Laajat läjitysalueet muuttavat maiseman ohjaten vapaa-ajan toimintoja muualle. Arviointiohjelmassa todetaan mahdolliset ihmisiin kohdistuvat haitat, mutta ei esitetä niiden lieventämistoimenpiteitä.

4 Yhteysviranomaisen kannanotto arviointiohjelman laajuudesta ja tarkkuudesta sekä ohjeet arviointiselostuksen laadintaan

4.1 Arvioinnin laajuus ja tarkkuus

Arviointiohjelman mukaan hankkeessa keskeisimpiä selvitettäviä ympäristövaikutuksia ovat vaikutukset pintavesiin, luonnonsuojelualueisiin, kasvillisuuteen, luontotyyppeihin ja vedenalaiseen luontoon, linnustoon, huomionarvoisiin eläinlajeihin, kalastoon ja kalastukseen, meluun, ihmisiin sekä yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa.

Yhteysviranomaisen katsoo hankekuvauksen, hankealueen nykytilakuvauksen sekä ohjelmasta saadun palautteen perusteella, että vaikutusten arvioinnin rajaus on pääosin oikein. Yhteisvaikutusten osalta on todennäköistä, että hankkeella on arvioitavaksi esitetyn rakentamisen aikaisen melun yhteisvaikutuksen lisäksi muitakin todennäköisesti merkittäviä yhteisvaikutuksia. Yhteisvaikutusten arviointi tulee kattaa esitetyn melun arvioinnin lisäksi vaikutukset pintavesiin, maisemaan, luontoon ja ihmisiin.

Arviointiohjelmassa on esitetty, että vaikutuksia arvioidaan lisäksi myös maa- ja kallioperään sekä sedimentteihin, maisemaan ja kulttuuriympäristöön sekä liikenteeseen ja liikkumiseen. Myös haitta-ainepitoisten ruoppausmassojen käsittelyn vaikutukset arvioidaan sekä ilmastomuutoksen ja sään ääriolojen aiheuttamat riski- ja poikkeustilanteet.

Pohjaveteen, ilmanlaatuun, maankäyttöön- ja kaavoitukseen, elinkeinotoimintaan, virkistysalueisiin, arkeologiseen kulttuuriperintöön eikä valtioiden rajat ylittäviin vaikutuksiin ole suunniteltu kohdennettavan arviointeja. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan kaavoitusta ja maankäyttöä lukuun ottamatta, edellä mainitut vähäiseksi arvioidut vaikutukset voidaan rajata vaikutusarvioinnin ulkopuolelle ja perustella tehty valinta arviointiselostuksessa lyhyesti. Kaavoitukseen ja maankäyttöön kohdennettavaa arviointia käsitellään myöhemmin lausunnossa.

Arviointiohjelman mukaan vaikutusten merkittävyyden määrittämisessä on tarkoitus hyödyntää IMPERIA-hankkeessa kehitettyä arviointimenetelmää. Yhteysviranomaisen katsoo tämän asianmukaiseksi, koska kyse on vakiintuneesta menetelmästä ympäristövaikutusten arvioinnissa.

Yhteysviranomaisen katsoo, että arvioinnissa tulee tunnistaa eri vaikutusten väliset yhteydet ja se, että eri vaikutusten kumuloituminen samoille alueille voi lisätä niiden merkittävyyttä. Yhteysviranomaisen korostaa, että vaikutusten arvioinnissa tulee kuvata ensin vaikutukset ja vasta sen jälkeen niiden merkittävyys. Vaikutusketjujen kuvausten tulee olla johdonmukaiset ja perustellut.

Arviointiselostuksessa ei tarvitse esittää yleisiä vaikutusten lieventämiskeinoja, vaan keskittyä niihin lieventämiskeinoihin, joita hankkeessa on tosiasiallista mahdollista toteuttaa ja joihin hankkeesta vastaava voi katsoa sitoutuvansa.

Arviointiselostuksen arvioitu valmistumisaika on vuoden 2026 syksyllä. Vaadittavat selvitykset on mahdollista tehdä maastokauden 2026 aikana, joten arviointiselostuksen valmistumisaikataulua voidaan pitää realistisena.

4.2 Hankekuvaus ja hankkeen vaihtoehdot

Yhteysviranomaisen toteaa, että hanke, sen tarkoitus, sijainti, koko, ja maankäyttötarve on pääosin riittävästi esitetty arviointiohjelmassa. Vaihtoehtoasettelu on tarkoituksenmukainen ja hyvin perusteltu. Läjitysvaltuutuksen (LVE1 ja LVE2) erottaminen omiksi vaihtoehtoisiksi hankkeen toteuttamisvaihtoehdoista selkeyttää läjityksistä aiheutuvien ympäristövaikutusten arviointia.

Arviointiohjelman kartta- ja rakennekuvat antavat käsityksen, että uusi läjitysallas olisi erotettu vanhasta läjitysalueesta siten, ettei niiden välillä olisi rakenteellista yhteyttä pohjoisreunan osalta. On epäselvää, onko kyse suunnitteluratkaisusta vai tulkinnallisesta virheestä. Mikäli allas on tarkoituksellisesti rajattu irralleen, Arviointiselostuksessa tulee esittää rakenneratkaisun toiminnalliset ja ympäristölliset perusteet.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että arviointiselostuksessa tulee kiinnittää huomiota arvioinnin raportoinnin laatuun. Arviointiselostuksessa on tärkeää yhdenmukaistaa läjitysalueiden nimeäminen tekstissä ja kartoissa.

Hanke on osa Porin Merituulikeskuksen toteuttamista. Merituulikeskuksen toteuttamisvaiheet (valmisteluvaihe, vaihe 0, vaihe 1 ja vaihe 2) on kuvattu tarkemmin

arviointiohjelmassa. Tässä YVA-menettelyssä käsiteltävä hanke vastaa Merituulikeskuksen vaihetta 0. Merituulikeskuksen myöhemmissä vaiheissa on tarkoitus muuttaa hankkeessa tarkasteltavat läjityspaikat (LVE1 ja LVE2) merituulivoimalaitosten kokoonpano- ja varastokentiksi, eivätkä ne tule jäämään läjityskäyttöön. Arviointiselostuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota yhteisvaikutuksen tunnistamiseen ja arviointiin etenkin Merituulikeskuksen muiden vaiheiden kanssa sekä huomioida läjitysalueiden tosiasiallisen käyttötarkoituksen kokoonpano- ja varastokenttänä.

4.3 Ympäristön nykytila, arvioitavat ympäristövaikutukset ja menetelmät

Vaikutukset pintavesiin

Arviointiohjelmassa esitetään pintavesien osalta vaikutusalueeksi Eteläselän aluetta. Pintavesivaikutuksia arvioidaan virtausmallin avulla. Virtausmallinnuksella saadaan aikaan erilaisia vaikutusalueita erilaisissa virtausoloissa eri vuodenaikoina. Vasta virtausmallinnuksen tulosten perusteella voidaan arvioida lopullinen vaikutusalueen laajuus.

Arviointiohjelman mukaan rakennustyöt vaikuttavat vedenlaatuun, ruoppauksen saadessa aikaan pohjasedimentin leviämistä ympäristöönsä. Sedimentin laatu vaikuttaa sen leviämiseen. Löyhemmät sedimentit leviävät ruoppausalueelta pitemmälle. Vaikutusten arviointi tehdään asiantuntija-arviona, jossa hyödynnetään saatavilla olevia pintavesien paikkatietoaineistoja sekä vesienhoidon suunnittelusta ja alueen tarkkailuista ja tutkimuksista saatavilla olevaa tietoa. Porin kaupunki laatii parhaillaan virtausmallia osana Yterinniemen yleiskaavoitusta. Se kattaa Kokemäenjoen suiston ja Eteläselän alueen, ja työn tuloksia hyödynnetään vesistövaikutusten arvioinnissa.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan ruoppausten pintavesivaikutusten arvioinnin tulee perustua kohdennettuun virtausmallinnukseen. Arviointiohjelmassa on mainittu yleiskaavoitusta varten tekeillä olevaa virtausmalli, mutta ilman sen tarkempaa kuvausta ei ole mahdollista arvioida sen soveltuvuutta hankkeen pintavesivaikutusten arviointiin. Arviointiohjelmasta ei käy ilmi, onko virtausmallinnuksessa huomioitu laiturin rakentaminen, vaihtoehdon LVE1 mukaisen mereen pengerrettävän läjitysaltaan rakentaminen ja näiden rakenteiden vaikutukset Eteläselän ja Räpsönsuntin virtausdynaamisiin olosuhteisiin. Karttatarkastelu viittaa siihen, että uudet rakenteet kaventaisivat vesialueen poikkileikkausta ja voisivat siten ohjata virtausreittejä merkittävästi. Muuttuneet virtauslinjat voivat vaikuttaa sekä kulkeutumisdynamiikkaan että alueen sedimentaatioprosesseihin. Näiden vaikutusten asianmukainen arviointi edellyttää, että virtausmallinnus päivitetään kattamaan kaikki suunnitellut rakenteet ja niiden mahdolliset yhteisvaikutukset.

Mallinnuksen tulee perustua Ympäristöministeriön sedimenttien ruoppaus- ja läjitysohjeen (2015) mukaisesti kohdetutkimuksiin, joissa määritetään ruoppausmassojen fysikaaliset ja kemialliset ominaisuudet (mm. raekoko, haitta-ainepitoisuudet, sedimentoitumisnopeudet) sekä arvioidaan massojen läjityskelpoisuus ja mahdolliset riskit. Näitä tuloksia käytetään mallin lähtöarvoina. Arviointiohjelman liitteenä oleva sedimenttitutkimusraportti on tehty Ympäristöministeriön sedimenttien ruoppaus- ja läjitysohjeen (2015) mukaisesti. Se kattaa laitureräilyaluetta varten ruopattavan alueen,

mutta ei uuden läjitysalueen penkereiden rakentamiseen liittyviä ruoppauksia. Tältä osin sedimenttitutkimuksia pitää täydentää.

Mallinnuksen tulee koostua hydrodynaamisesta osasta (virtaus, aallot, vedenkorkeus) sekä kiintoaineen kulkeutumismallista, joka laskee ruoppauksen aiheuttaman sameuden ja kiintoainekuormituksen leviämisen eri virtaus- ja säätilanteissa. Mallissa tulee huomioida ruoppausmenetelmästä aiheutuva hienoaineksen irtoaminen, hiukkasten kulkeutuminen, laskeutuminen sekä resuspensio. Tuloksena tulee tuottaa karttapohjaisia arvioita sameuden ja kiintoaineen leviämisalueista, pitoisuuksien tasoista sekä laskeuman määrästä ja laajuudesta. Mallinnuksen perusteella voidaan arvioida vaikutukset kalastoon, pohjaeläimiin, meriympäristöön ja tarvittaessa Natura-alueisiin. Ruoppausten pintavesivaikutusten arviointiin tulee sisällyttää myös yhteisvaikutusten arviointi muiden hankkeiden kanssa.

Hankkeessa tarkastellaan kahta eri läjitysvaihtoehtoa. Vaihtoehdossa LVE1 kaikki ruoppausmassat suunnitellaan sijoitettavaksi uudelle mereen pengerrettävälle läjitysalueelle. Vaihtoehdossa LVE2 osa massoista sijoitetaan uudelle mereen pengerrettävälle läjitysalueelle ja osa sijoitetaan jo aiemmin läjityskäytössä olleelle ns. Telakan läjitysalueelle. Arviointiohjelman mukaan läjitettävät pehmeät maamassat koostuvat savesta, siltistä ja liejusta. Läjitetävien massojen kokonaistilavuus on noin 410 000 m³ktr, joista arviolta 22 000 m³ktr ylittää PIMA-asetuksen ylemmän ohjearvon. Nämä massat voidaan joko toimittaa luvanvaraiseen pilaantuneiden maiden vastaanottopaikkaan tai, mikäli läjityslupapäätös sallii, läjittää mereen pengerrettävälle läjitysalueelle. Arviointiohjelmassa esitetään, että läjitystoiminta ei aiheuttaisi vesistövaikutuksia, koska massat sijoitetaan maalle penkereen taakse eikä suotovesiä johdeta käsittelemättöminä vesistöön. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan vaihtoehdon LVE1 mukaisen uuden läjitysaltaan rakentaminen aiheuttaa väistämättä vesistövaikutuksia, kuten hetkellistä samentumista, virtausolosuhteiden muutoksia sekä mahdollisia paikallisia sedimentoitumisvaikutuksia. Nämä vaikutukset tulee arvioida kattavasti arviointiselostuksessa.

Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon Porin kaupungille myönnetty vesilain mukainen lupa siirtoviemärin asennukselle meren pohjaan välille Reposaaari-Kirrinsanta (54/2025, ESAVI/31390/2023). Siirtoviemärin linjaus kulkee vaihtoehdon LVE1 mukaisen mereen pengerrettävän läjitysalueen kohdalla.

Yleistä luontovaikutusten arvioinnista

Lajistokartoitukset ja luontokohteiden arvottaminen tulee toteuttaa Suomen ympäristökeskuksen julkaiseman LUOPAS-ohjeistuksen mukaisesti (Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi, SYKE, 2024). Arviointiselostukseen tai sen liitteisiin tulee sisällyttää karttoina, miltä alueilta aiemmin laaditut selvitykset ja hankkeen aikana laaditut selvitykset on tehty ja perusteet rajaamiselle.

Yhteysviranomaisen painottaa hankkeen luontovaikutusten arvioinneissa ja Natura-arvioinneissa yhteisvaikutusten arvioinnin tärkeyttä hankealueella ja sen läheisyydessä jo toimivan ja alueelle suunniteltujen hankkeiden osalta. Vaikutusten kumuloituminen samoille alueille voi lisätä niiden merkittävyyttä ja haitoille altistumista.

Vaikutukset luonnonsuojelualueisiin

Hankkeen vaikutusalueelle sijoittuvat Kokemäenjoen suiston (FI0200079) ja Preiviikinlahden (FI0200080 ja FI0200151) Natura 2000 –alueet. Varsinais-Suomen ELY-keskus on antanut päätöksen (VARELY/4884/2025), jonka mukaan Mäntyluodon laiturihankkeeseen sovelletaan YVA-menettelyä. Lisäksi päätöksessä edellytetään, että mereen pengerrettävän läjitysalueen osalta on tarve tehdä em. Natura-alueiden luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen arviointi virtausmuutosten ja liettymisen osalta. Arviointiohjelman mukaan YVA-menettelyn aikana tehdään molempien Natura-alueen osalta kyseiset Natura-arvioinnit.

Mikäli arviointiselostusvaiheessa ilmenee hankkeesta aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia, joita ei ole aiemmissa Natura-selvityksissä tunnistettu (esim. melun yhteisvaikutukset vesiympäristöön ja linnustoon alueen nykyisten toimintojen ja suunniteltujen hankkeiden yhdenaikaisen rakentamisen myötä), tulee luonnonsuojelulain 35 §:n Natura-arviointia tarkastella myös muiden kuin virtausmuutosten ja liettymisen osalta. Arvioinnissa tulee huomioida, voiko suunniteltuun toimintaan liittyvä melun luonne olla sellaista, jolla on haitallisia vaikutuksia linnustoon, vaikka keskiäänitasona laskettu ohjearvo ei ylittyisi.

Vaikutukset kasvillisuuteen, luontotyypeihin ja vedenalaiseen luontoon

Arviointiohjelman mukaan vaikutukset kasvillisuuteen, luontotyypeihin ja vedenalaiseen luontoon arvioidaan ainoastaan mereen pengerrettävällä läjitysalueelta, koska satamaltaan ja laiturirakenteiden alueelta merenpohja on vahvasti muuttanut nykyisen toiminnan seurauksena, eikä siellä ole enää tunnistettu olevan arvokasta luontoa. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan pintavesivaikutusten kautta on mahdollista muodostua välillisiä vaikutuksia vedenalaiseen luontoon. Vaikka ruoppauksen vaikutukset ovat kestoaltaan osin tilapäisiä, voivat vaikutukset kuitenkin muodostua merkittäviksi. Ruoppaus sekoittaa pohjasedimenttiä samenttaen vettä, vapauttaen kiintoainesta, haitta-aineita ja ravinteita, lisää liettymistä sekä muuttaa mahdollisesti virtausolosuhteita. Virtausten mukana sameus, haitta-aineet ja kiintoainet voivat kulkeutua laajallekin alueelle virtausten mukana. Virtausmallinnus tulee osoittamaan vaikutusalueen, johon ruoppauksen pintavesivaikutukset ulottuvat. Vaikutukset vedenalaiseen luontoon tulee arvioida asiantuntija-arviona pintavesivaikutusten vaikutusalueen laajuudelta.

Hankealue ja osa sen pintavesien todennäköisestä vaikutusalueesta kuuluu Suomen ekologisesti merkittäviin vedenalaisiin meriluontoalueisiin (EMMA). EMMA-alueista on käytävissä kartoitustietoa vesikasveista, makrolevistä, selkärangattomista eläimistä, Itämeren luontotyypeistä, geologiasta sekä kalojen lisääntymisalueista. Lisäksi on huomioitava, että luontoarvot eivät välttämättä rajoitu EMMA-rajauksen sisäpuolelle. Tästä syystä vedenalaisiin luontoarvoihin ja niihin kohdistuvien vaikutusten mahdollisuuteen tulee suhtautua varovaisuusperiaatteen (luonnonsuojelulaki 7 §) mukaisesti.

Vaikutukset linnustoon

Arviointiohjelmassa viitataan linnuston osalta Yyterinniemen pesimälinnustoselvitykseen (Ahlman, 2023), Kirrinsannan pesimälintuselvitykseen (Ahlman, 2020) ja Tiira-aineistoon pohjautuvaan linnustoselvitykseen (Macon, 2024). Arviointiohjelmassa ei ole esitetty

selkeästi edellä mainittujen selvitysten kattamaa aluetta ja suhdetta hankealueeseen, joten selvitysten kattavuutta ja riittävyttä on haastava arvioida. Yhteysviranomaisen käsityksen mukaan pesimälintuselvityksistä Yyterinniemen tai Kirrinsannan selvitysalueet eivät sijaitse hankealueella vaan niiden välittömässä läheisyydessä. Tiira-aineistoon ei pääsääntöisesti ole kirjattu lajistoa sellaisella tarkkuudella ja tavalla, jotta niiden perusteella voitaisiin tehdä päätelmiä alueella pesivästä linnustosta ja kohdentaa hankkeiden tarkoituksenmukaista ja riittävää vaikutusarviointia. Epäselväksi siis jää, onko läjitysalueilta LVE1 ja LVE2 olemassa olevaa ajantasaista pesimälinnustonselvitystä.

Vaikutukset pesimälinnustoon tulee arvioida vastaavalla tarkkuudella kuten muussakin toiminnassa, jossa maankäyttö muuttuu täysin. Mikäli pesimälintuselvitystä ei ole laadittu, tulee arviointiselostuksessa perustella selkeästi, miten arviointi on voitu toteuttaa luotettavasti ilman selvitystä ja millaisia epävarmuustekijöitä siihen liittyy.

Vaikutukset huomionarvoisiin eläinlajeihin

Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon, että direktiivilajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentämisen ja hävittäminen on kielletty (LSL 78 §). Riski voi aiheutua myös eri hankkeiden yhteisvaikutuksista. Arviointiohjelmassa tuodaan esille Suomen lajitietokeskuksen järjestelmään tallennetut tiedot vaihtoehtoon LVE2 sisältyvän Telakan läjitysalueen lammikoiden viitasammakoista sekä hankealueen läheisyydessä sijaitsevan Levonkurkun lammikon viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikasta. Lisäksi hankealueella on tunnistettu esiintyvän mm. sudenkorentoja.

Arviointiohjelman mukaan vaihtoehtoon LVE2 sisältyvän Telakan läjitysalueen hyönteisiä ja viitasammakoita selvitetään ympäristö-DNA- eli ns. eDNA-menetelmällä. Yhteysviranomaisen käsityksen mukaan molekyylibiologisilla menetelmillä pystytään täydentämään kokonaiskuva luonnon monimuotoisuudesta, mutta ne eivät tuota täysin perinteiseen lajimääritykseen perustuviin menetelmiin verrattavaa tietoa. Esimerkiksi tietoa tarkoista yksilömääristä ei voida luotettavasti määrittää. Myös tulosten luotettavuus riippuu monista seikoista kuten menetelmien yksityiskohdista, näytteenottoajankohdasta, riittävästä näytemäärästä ja huolellisesta laadunvarmistuksesta. Yhteysviranomaisen katsoo, että eDNA-menetelmää voidaan käyttää alustavana ja täydentävänä kartoitusmenetelmänä tarkempien ja perinteisten maastoinventointimenetelmien kohdistamisessa. Esimerkiksi viitasammakon osalta eDNA-menetelmällä voidaan todeta lajin esiintyminen (liikkuminen) tietyssä vesistössä, mutta menetelmän avulla ei voida todentaa tai poissulkea viitasammakon levähdys- tai lisääntymispaikkaa kyseisessä vesistössä. Jotta voidaan todentaa luonnonsuojelulain tarkoittama lisääntymis- ja levähdyspaikka, se edellyttää oikea-aikaista soidinhavainnointia. Yhteysviranomaisen kanta eDNA-menetelmiin on tuotu esille myös hankkeen ennakkoneuvottelussa.

Luontoselvitysten uhanalaisten ja direktiivilajien havainnot tulee tallentaa laji.fi -järjestelmään.

Vaikutukset kalastoon ja kalastukseen

Yhteysviranomaisen pitää arviointiohjelman nykytilan kuvausta osin puutteellisena. Nykytilan kuvausta tulee täydentää arviointiselostukseen kalaväylän osalta sekä

sisällyttää siihen alueella esiintyvät Kokemäen vaellussiika ja nahkiainen. Eteläselän poikki kulkeva kalaväylä on vaelluskalojen reitti Kokemäenjoelle ja sen sivujokeen, Harjunpäänjokeen.

Arviointiohjelmassa esitetään arvioitavan vaikutuksia kalastoon ja kalastukseen Eteläselän alueella. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan vaikutusalue tulee ulottaa Kokemäenjokeen saakka. Vaelluskalat kulkevat kutuvaelluksellaan Etelä-Itämereltä Kokemäenjokea kohti Eteläselän, Kolpanlahden ja Pihlavanlahden kautta. Samennus ja melu voivat häiritä vaeltavia kaloja ja mahdollisesti osin estää kalojen kulun kokonaan. Arviointiselostuksessa tulee arvioida vaikutuksia kalaväylään, vaellussiikaan ja nahkiaiseen mahdollisesti kohdistuvia vaikutuksia ja niiden lieventämiskeinoja.

Yhteysviranomainen toteaa, että arviointiohjelmassa käsitellään suppeasti vedenalaisen rakentamismelun vaikutuksia kalastoon. Räjätystyöt ovat merkittävä normaalitasoa huomattavasti voimakkaamman melun lähde, varsinkin jos räjäytyksiä tehdään pitkän ajan kuluessa. Äkilliset äänet voivat aiheuttaa eri-ikäisille kaloille kuolevuutta ja/tai sisäelinvaurioita. Melu aiheuttaa kaloille stressiä, karkottaa kaloja, häiritsee kalojen vaelluskäyttäytymistä ja kutuparvien kokoontumista matalikkojen rinteille kutualueiden lähelle. Melu voi vahingoittaa kutupaikoille pyrkiviä kaloja ja myös matalikoilla tapahtuva kutu voi häiriytyä melun vaikutuksesta. Räjätystöiden vaikutusta kalastoon tulee arvioida esitettyä laajemmin ja esittää mahdollisia vaikutusten lieventämiskeinoja.

Meluvaikutukset

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan arviointiohjelmassa ei eritellä riittävän selkeästi, miten meluvaikutuksia (ilmaaäni, vedenalainen melu) tarkastellaan laiturihankkeen rakentamisvaiheessa ja varsinaisen toiminnan aikana.

Arviointiohjelmassa tuodaan esiin, että rakentamisesta tai toiminnasta aiheutuvaa melua ei mallinneta. Toisaalta arviointiohjelmassa kuitenkin sanotaan ”Meluvaikutuksia maalla arvioidaan sataman ja lähimmillä asuinalueilla (Uniluoto) sekä tarvittaessa laajemmin, mikäli melun leviäminen laajemmalle vaikuttaa mahdolliselta. Nykyinen sataman melu huomioidaan osana yhteisvaikutuksia. ”Arviointiohjelmasta ei käy ilmi, miten näitä vaikutuksia voidaan selvittää luotettavasti muilla keinoin kuin mallintamalla.

Arviointiohjelmassa ei myöskään oteta kantaa mahdolliseen maaliikenteen aiheuttamaan meluun ja sen vaikutuksiin. Erityisesti rakentamisen aikaisen lisääntyneen liikenteen vaikutukset tulee arvioida riittävän laajalta alueelta. Myös muiden toimintojen osalta rakentamisen aiheuttama melu ja muutos satama-alueen ympäristössä tulee selvittää ja esittää. Rakentamisen lisäksi tulevan toiminnan aiheuttama melu ja mahdollinen melutason muutos sataman ympäristössä tulee arvioida ja esittää luotettavasti. Arviointiselostuksessa tulee esittää käytetyt menetelmät ja lähtötiedot. Lähtötietojen osalta tulee esittää niiden lähde.

Vedenalaisen melun osalta arviointiohjelmassa esitetään, että vaikutuksia tarkastellaan aiemmista, muualla tehdyistä selvityksistä saatujen tietojen perusteella. Yhteysviranomainen ei näe, että toisaalla, täysin erilaisissa olosuhteissa tehtyjen selvitysten tiedot olisivat riittäviä kuvaamaan Mäntyluodon laiturihankkeen aiheuttamia vaikutuksia Eteläselän alueella. Tehtäviä selvityksiä tulee laajentaa niin, että niistä

saadaan luotettavat tiedot juuri tähän alueeseen kohdistuvista vaikutuksista. Lisäksi yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että vedenalaisen melun ja erityisesti räjäytysten aiheuttamien haittojen lieventämistä käsitellään arviointiselostuksessa laajasti. Arviointiselostuksessa tulee myös kuvata vedenalaiset työt niin tarkkaan, että voidaan olla varmoja siitä, että vedenalaiseen meluun liittyvissä selvityksissä on huomioitu kaikki merkittävät rakentamiseen ja sataman käyttöön liittyvät melua aiheuttavat toiminnot ja melulähteet.

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

Arviointiohjelmassa arviointeja esitetään kohdennettavan asumiseen sekä vapaa-ajan asumiseen ja ihmisten terveyteen. Vaikutuksia virkistysalueisiin ei arvioida. Asumiseen ja vapaa-ajan asumiseen vaikuttaviksi tekijöiksi on tunnistettu rakentamisen aikainen melu ja ruoppauksen aiheuttama vesien sameneneminen ja molempiin edellä mainittuihin on suunniteltu kohdennettavan arviointeja. Terveysvaikutuksiksi on tunnistettu melu. Yhteysviranomaisen kehottaa arvioimaan meluvaikutuksia siten, kun edellä lausunnossa on esitetty. Arviointiin tulee sisällyttää myös liikenteen meluvaikutukset.

Virkistysalueiden lisäksi tulee huomioida hankkeen vaikutukset yleiseen virkistyskäyttöön, jota kohdistuu myös varsinaisten virkistysalueiden ulkopuolelle. Kuten mielipiteissä tuotiin esille, Eteläselän alue on lähialueen asukkaiden yleisesti käyttämä virkistysalue, jota hyödynnetään veneilyyn, vapaa-ajan kalastukseen ja muuhun harrastustoimintaan. Linnustoon kohdistuvat heikentävät vaikutukset, kuten elinympäristömenetykset (Fänrikin lintuluodon ja vesialueen häviäminen) ja laadun heikkeneminen voivat vaikuttaa heikentävästi myös virkistyskäyttöön. Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeen vaikutukset virkistyskäyttöön tulee sisällyttää ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointiin.

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointiin tulee sisällyttää myös yhteisvaikutusten arviointi muiden hankkeiden kanssa. Yhdessä muiden lähialueen hankkeiden kanssa vaikutukset voivat olla kumuloituvia tai toisiaan vahvistavia ja vaikutusalue laajempi.

Muut ympäristövaikutukset

Arviointiohjelmassa tunnistetaan Porin merituulikeskuksen hankkeiden yhdessä muuttavan maisemaa merialueen täytön seurauksena. Hankkeessa on suunniteltu arvioitavan yhteisvaikutuksia maisemaan. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hankkeen suunnitelluilla läjitysalueilla, etenkin vaihtoehdolla LV1, vaikutukset voivat olla huomattavia jo yksinään. Maisemavaikutukset Reposaaressa kulttuuriympäristöön tulee arvioida ja havainnekuvat sekä näkymäalueanalyysi ovat tähän paras arviointikeino. Lisäksi on otettava huomioon, että Satakunnan rakennetun kulttuuriympäristön päivitys- ja täydennysinventoinnin (2023) yhteydessä kohteiden rajauksia ja arvoluokituksia on päivitetty.

Museovirastoa konsultoiden tulee arvioida vedenalaisen kulttuuriperinnön inventointitarve ja tarvittaessa teettää vedenalaisen kulttuuriperinnön inventointi sen selvittämiseksi, onko hankkeelle vaikutusta vedenalaiseen kulttuuriperintöön.

Yhteysviranomaisen totesi ennakkoneuvottelussa, etteivät vaikutukset maankäyttöön ja kaavoitukseen todennäköisesti ole merkittäviä, koska hanke on yhteensovitettu

kaavoituksen kanssa eikä ristiriitoja ole tunnistettu. Yhteysviranomainen kuitenkin huomauttaa, hankkeen vaikutuksia kaavoitukseen tulee arvioida siitä näkökulmasta, että voimassa oleva yleiskaava on laadittu oikeusvaikutuksettomana. Tällöin maakuntakaavan merkinnät tulee ottaa huomioon vaikutusten arvioinnissa tarkemmin kuin tilanteessa, jossa alueella olisi jo voimassa ajantasainen oikeusvaikutteinen yleiskaava.

4.4 Arviointimenettelyn ja siihen liittyvän osallistumisen järjestäminen

Hankkeesta on tiedotettu verkkosivuilla, sanomalehdessä ja hankkeesta lähetettyjen lausuntopyyntöjen muodossa. Vaikutusmahdollisuuksia on laajennettu järjestämällä arviointiohjelman kuulutusaikana avoin yleisötilaisuus. Hankkeen ympäristövaikutusten arviointityön tukemiseksi ja osallistumisen edistämiseksi on perustettu seurantaryhmä, johon on kutsuttu paikallisten yhdistysten ja toimijoiden edustajia sekä viranomaistahoja. Seurantaryhmä kokoontui ensimmäisen kerran 4.2.2026.

Yhteysviranomainen toteaa, että hankkeen osallistuminen ja järjestäminen on toteutettu YVA-lain tarkoittamalla tavalla ja laajuudella ja se mahdollistaa kattavan ja tasapuolisen osallistumismahdollisuuden. Yhteysviranomainen toteaa näkemyksensä, että arviointiohjelmassa on esitetty riittävän kattavasti ja selkeästi arviointimenettely sekä menettelyn vaiheet, sisältötavoitteet ja vastuutahot.

4.5 Arviointiohjelman laatijoiden pätevyys

Arviointiohjelmassa on esitetty ohjelman laadintaan osallistuneiden koulutus ja kokemus. Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeesta vastaavalla on ollut käytössään riittävä asiantuntemus arviointiohjelman laatimiseen.

4.6 Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Arviointiohjelmassa on kuvattu hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat. Kuvauksesta ei käy yksiselitteisesti ilmi, mitkä toimenpiteet vaativat vesitalousluvan ja mitkä ympäristöluvan. Kuvauksesta ei myöskään käy ilmi jo olemassa olevien ympäristölupien mahdolliset muutostarpeet. Hanke tulee vaatimaan vesilain mukaisen vesiluvan ruoppaus-, läjitys- (vesialueelle) ja täyttötöiden johdosta, mutta mahdollisesti myös väylämuutosten osalta. Mikäli vesialueen täytössä käytetään jätemateriaalia, tarvitaan myös ympäristölupa.

Arviointiohjelmasta ei käy ilmi millaisia määriä LVE2- vaihtoehdossa on suunniteltu läjitettävän Telakan läjitysalueelle ja vastaavasti mereen suunnitellulle läjitysalueelle. Mäntyluodon sataman vesialueen ruoppaukselle ja täytölle sekä laiturin rakentamiselle on myönnetty 13.6.2018 päivätty vesilain mukainen lupa nro 88/2018/2 (ESAVI/4447/2017) ja ympäristölupa haitta-ainepitoisten ruoppausmassojen läjittämiseen maalle nro 89/2018/2 (dnro ESAVI/9051/2017). Ympäristöluvan mukainen läjitysalue on vaihtoehdon LVE2 mukainen ns. Telakan läjitysalue. Ympäristöluvan lupamääräyksessä 1 todetaan, että läjitysaltaaseen saadaan sijoittaa Mäntyluodon sataman vesialueen ruoppauksesta syntyvää sataman rakennuskohteisiin kelpaamatonta pehmeää ja haitta-ainepitoista ruoppausmassaa enintään 135 000 m³ltr. Ympäristöluvan voimassaoloaika on sidottu vesilain mukaisen hankkeen toteutuksen

aikatauluun ja se on voimassa 13.6.2028 asti. Päätöksen voimassaoloa koskevassa kappaleessa todetaan myös että, toiminnan olennaiseen muuttamiseen tai laajentamiseen on oltava lupa. Porin Satama Oy:n 7.12.2023 toimittamassa ruoppaus- ja läjitystyön loppuraportissa (dnro VARELY/3005/2017) todetaan, että läjitetyn haitta-ainepitoisen ja pilaantuneen koheesiomaan määrä oli yhteensä 126 736 m³ltr. Ennen em. ruoppausmassojen läjitystä läjitysaltaan kapasiteetiksi on arvioitu 300 000 m³ltr ympäristöluvan kertoelmaosassa. Ottaen huomioon ympäristöluvan määräykset ja voimassaoloajan, lupa ei mahdollista ruoppausmassojen läjityksen jatkamista vaihtoehdon LVE2 mukaiselle Telakan läjitysalueelle ilman luvan muuttamista.

Arviointiohjelmassa ei ole tunnistettu mahdollista tarvetta luonnonsuojelulain mukaiselle poikkeusluvalle. Hankkeen kohdalla tarve luonnonsuojelulain mukaiselle poikkeusluvalle voi syntyä luontodirektiivin liitteen IV a lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentymisen ja/tai hävittämisen myötä (LSL 83 §) ruoppausmassojen läjityksestä telakan läjitysalueelle ainakin viitasammakon ja korentolajien osalta. Arviointiselostuksen yhteydessä tulee tunnistaa luvantarve luontovaikutusten riittävän ja perusteellisen arvioinnin jälkeen.

Arviointiselostukseen kuvausta tulee tarkentaa ja esittää hankkeesta vastaavan näkemys eri hankevaihtoehtojen edellyttämistä lupa- ja suunnittelutarpeista.

4.7 Selvitysten yhteensovittamisen mahdollisuudet muissa laeissa edellytetyjen selvitysten kanssa

Natura-arviointi on toteutettava YVA-menettelyn yhteydessä LSL 35 § 4 momentin mukaisena yhdistettynä menettelyinä.

5 Arviointiohjelmalausunnon toimittaminen ja siitä tiedottaminen

Yhteysviranomainen toimittaa lausuntonsa sekä kopiot arviointiohjelmasta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle. Lausunto toimitetaan samalla tiedoksi asianomaisille viranomaisille.

Arviointiohjelmalausunto on nähtävillä ymparisto.fi-palvelussa osoitteessa:
www.ymparisto.fi/Porin-Sataman-Mantyluodon-laiturihanke-Pori-YVA

6 Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus

Suoritemaksu on 9 000 euroa.

Arviointiohjelmasta annettavasta yhteysviranomaisen lausunnosta perittävä maksu on määritelty hankkeen vaatiman työmäärän mukaisesti (11–17 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy Lupa- ja valvontaviraston maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Lupa- ja valvontavirastosta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä.

7 Sovelletut säännökset

- Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 8, 16 ja 18 §
- Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 3 §
- Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §
- Valtioneuvoston asetus (1177/2025) Lupa- ja valvontaviraston maksullisista suoritteista vuonna 2026 1 §

Arviointiohjelmalausunnon valmisteluun ovat osallistuneet seuraavat Lupa- ja valvontaviraston asiantuntijat: Harri Helminen/Vesien- ja merenhoito, Katariina Alaspää/Alueidenkäyttö, Larri Liikonen/Yhdyskunnat ja infra, Marjo Perkonoja/Luonnonsuojelu, Jussi Vikainen/Kiertotalous, Risto Ojalampi/Vesiympäristö, Perttu Ottelin/Vesiympäristö

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Annukka Koivukari ja ratkaissut ylitarkastaja Niklas Virkkala

Liitteet

Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus

Jakelu

Porin Satama Oy
Ecobio Oy

Tiedoksi

Lausuntopyynnön saaneet tahot (sähköisesti)

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihe: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/21000/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/21000/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Koivukari Annukka 23.04.2026 11:27

Ratkaisija Virkkala Niklas 23.04.2026 11:34